RIKU
BROTTSOFFERJOUREN
RIKOSUHRIPÄIVYSTYS

BROTTSOFFRET I BROTTSPROCESSEN

Brottsofferjourens guider ● 7 (Uppdaterad 21.3.2022) RIKUs broschyrer och guider: riku.fi/oppaat

BROTTSANMÄLAN

Brottsoffret, polisen eller vem som helst kan göra en brottsanmälan. Anmälan kan göras på vilken polisstation som helst eller elektroniskt på **poliisi.fi**. Det är bra att göra anmälan snabbt efter brottshändelsen så att brottet är lättare att lösa.

Polisen frågar om offret yrkar på straff för den brottsmisstänkte. Om offret inte yrkar på straff avslutas behandlingen av ärendet i målsägandebrott. I brott som faller under allmänt åtal kan polisen undersöka och åklagaren åtala den brottsmisstänkte trots att offret inte yrkar på straff. I vissa lindrigare fall frågar polisen om offret samtycker till att den brottsmisstänkte påförs böter utan rättegång.

Då man gjort en brottsanmälan får man en skriftlig bekräftelse. På basis av anmälan beslutar polisen om en förundersökning inleds.

Brottsoffret har rätt att
- lämna brottsanmälan på ett språk offret förstår
- få översättningar på de väsentliga dokumenten
- få en tolk under polisens förhör och rättegången

RÄTTEGÅNGSBITRÄDET sköter om offrets rättsskydd, till exempel att framställa yrkande på skadestånd.

Offret kan framställa specificerade och motiverade **YRKANDEN PÅ SKADESTÅND** redan i polisens förundersökning, dock senast innan rättegången.

POLISENS FÖRUNDERSÖKNING

I förundersökningen utreds parterna i händelsen, bevis, vad som skett och vilka skador som händelsen orsakat. Parterna förhörs separat.

Polisen kan avsluta eller avbryta förundersökningen om det inte finns bevis för brottet eller dess gärningsman, om brottet anses ekonomiskt ringa, om parterna har kommit överens i ärendet eller på grund av andra orsaker baserade på lagen. Ärendet kan vid behov tas upp till behandling på nytt.

Vanligtvis sammanställer polisen ett förundersökningsprotokoll av materialet som lämnats till åklagaren för åtalsprövning. Brottsparterna har rätt att på begäran få en avgiftsfri kopia på förundersökningsprotokollet.

ÅKLAGARENS ÅTALSPRÖVNING

Åklagaren bedömer om det finns tillräcklig bevisning för brottet och den brottsskyldige och om brottet är sådant att åtal ska väckas. Om åklagaren väcker åtal framskrider ärendet till tingsrätten antingen som skriftligt förfarande eller som muntlig rättegång. Offrets samtycke behövs till det skriftliga förfarandet och brottets gärningsman ska erkänna gärningen.

Ifall åklagaren fattar beslut om att inte väcka åtal har offret subsidiär åtalsrätt. För att använda denna rätt behöver offret ett juridiskt biträde och en bedömning av kostnadsriskerna.

TINGSRÄTTENS MUNTLIGA BEHANDLING

I offrets kallelse till rättegången finns ett delgivningskvitto bifogat som ska returneras ifyllt till tingsrätten. Dessutom medföljer en begäran om att meddela om yrkande på skadestånd till tingsrätten före rättegången. Av kallelsen framgår även om man måste infinna sig på plats personligen. Rättegången arrangeras på orten där brottet har begåtts. Offret är berättigat till dagpenning, reseersättningar samt för eventuell förlorad inkomst under rättegången.

Under rättegången hörs parterna och vittnena i ärendet och yrkanden på straff och skadestånd framställs. I rätten kan endast den åtalade personen dömas och endast för det brott för vilket åtal väckts. Rättegångarna är offentliga om inte domaren beslutar att ärendet behandlas 'bakom stängda dörrar'.

MEDLING erbjuder parterna möjlighet att diskutera brottet till exempel under ledning av frivilliga medlare och avtala om ersättning för brottsskador. Det är endast polisen eller åklagaren som kan initiera till medling i våld i nära relationer. Medlingen är avgiftsfri och förutsätter samtycke av båda parterna. På basis av förlikningen kan rättegång undvikas helt eller så kan medlingsavtalet tas i beaktan då domen avkunnas.

DOM OCH ÄNDRINGSSÖKANDE

Beslutet kommer antingen genast eller inom några veckor. Domen kan överklagas inom utsatt tid till hovrätten. I vissa fall behövs tillstånd till fortsatt handläggning. Hovrättens handläggning är likadan som tingsrättens. Till högsta domstolen behövs alltid besvärstillstånd.

SKADESTÅND

Skadestånd som fastställts av rätten är utsökningsbar. Rättegångsbiträdet kan för offrets del avtala om utbetalningen av ersättningarna med gärningsmannen. Skadestånd för brott riktade mot liv, hälsa och frihet kan ansökas direkt från Statskontoret.

SKYDD AV OFFRET

- Om offret upplever hot av gärningsmannen kan hen ansöka om besöksförbud
- Polisen diskuterar med offret och bedömer om det behövs några särskilda skyddsåtgärder under förundersökningen och rättegången
- Vid allvarliga brott har offret rätt att få information om frigivning av fången

BE OM HJÄLP.

Du kan be om en stödperson från RIKU som stöder dig under brottsprocessens olika skeden. Vi kan vara med under brottsanmälan, i förhören, hos rättegångsbiträdet, under medlingen och vid rättegången.

- vi hjälper med hanteringen av känslorna i samband med brottsprocessen
- vi hjälper med utredningen av specialarrangemang om du till exempel inte vill möta den brottsmisstänkte i rätten
- vi hjälper med anskaffningen av rättegångsbiträde och utredningen av eventuella kostnader
- vi hjälper med förberedelserna inför medlingsförhandlingarna
- vi hjälper med utmätningsärenden gällande skadestånd och ifyllandet av ansökningar till Statskontoret

riku.fi

BROTTSOFFERJOUREN 116 006

Juridisk telefonrådgivning 0800 161 177
RIKUchat (riku.fi/chat)

/rikosuhripaivystys @rikosuhrit **riku.fi**

RIKU
BROTTSOFFERJOUREN
RIKOSUHRIPÄIVYSTYS

Verksamheten stöds av justitieministeriet.

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

RIKU betjänar avgiftsfritti hela landet – på nätet, via telefon i 7 regionkontor och 31 serviceställen.

Alla tjänster och kontaktuppgifter riku.fi/sv

